

Banca Națională a Moldovei

APROBATĂ

Director al Departamentului raportări și statistică

Eugeniu AFTENE

ianuarie 2023

**METODOLOGIA
DE COMPILARE A STATISTICILOR AFERENTE
BILANȚURILOR SECTORIALE ALE REPUBLICII MOLDOVA**

CUPRINS

Lista abrevierilor	3
1. Cadrul general	4
1.1. Rolul și obiectivele	4
1.2. Cadrul legal	4
1.3. Alocarea responsabilităților	5
1.4. Aspecte principale ale BS.....	5
1.4. Caracteristici conceptuale ale BS.....	7
2. Cadrul conceptual și compilarea conturilor financiare.....	8
2.1. Concepte și definiții statistice	8
2.1.1. Clasificarea sectoarelor instituționale ale Republicii Moldova	8
2.1.2. Clasificarea instrumentelor financiare	12
1.1. Compilarea BS	15
1.1.1. Surse de date	15
1.1.2. Verificări de calitate și de plauzibilitate ale surselor de date.....	17
1.1.3. Datele sectorului guvernamental	18
1.1.4. Metode de estimare pentru datele trimestriale	19
1.2. Actualitatea datelor și politica de revizuire.....	19
1.3. Diseminarea datelor	20
1.3.1. Publicarea datelor compilate.....	20
1.3.2. Confidențialitatea datelor diseminate.....	20
Cadru metodologic.....	21
Anexa 1	22

Lista abrevierilor

- BNM Banca Națională a Moldovei
- BNS Biroul Național de Statistică
- BS Bilanțurile sectoriale
- CNPF Comisia Națională a Pieței Financiare
- CFBS Conturile financiare și bilanțurile sectoriale
- SEC Sistemul european de conturi
- IFSLSGP Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației
- FMI Fondul Monetar Internațional
- FPM Fondurile de piață monetară
- MF Ministerul Finanțelor al Republicii Moldovei
- OCN Organizații de creditare nebanară
- PII Poziția investițională internațională
- RM Republica Moldova
- SCN Sistemul de conturi naționale
- SFG Statisticile financiare guvernamentale

1. Cadrul general

1.1. Rolul și obiectivele

În ultimii ani, bilanțurile sectoriale (BS) au un rol semnificativ în Sistemul conturilor naționale, construit pe descrierea tradițională a agregatelor economice ale sectorului real, care s-a extins privind informațiile despre fluxurile și stocurile financiare. Crizele financiare recente au subliniat importanța unei abordări detaliate a sectoarelor economiei, în special a sectorului financiar. Sectorul financiar joacă un rol-cheie în intermedierea tranzacțiilor financiare și asigură concordanța între deciziile de împrumut și depozitare a diferitor agenți în cadrul economiei, mai mult decât atât, intermedierea este diferită în funcție de tipul instituției financiare implicate, dar și de instrumentul financiar utilizat. Activele și obligațiile financiare cuprind un set complex de instrumente, care au diverse incidențe asupra creditorilor și a debitorilor. O altă categorie de semnale oferite de BS rezultă din comportamentul și calitatea contrapărții. De exemplu, în cazul în care un agent își majorează obligațiile sale, este important să vedem cine este contrapartea corespondentă care a finanțat aceste obligații și își asumă riscul unei eventuale incapacități de plată.

La nivel global, dezvoltarea BS a devenit o prioritate în domeniul dezvoltării statisticilor macroeconomice. Au fost luate măsuri importante în vederea redefinirii cadrului Sistemului conturilor naționale și prezentării unor informații adiționale, detaliate asupra fluxurilor și stocurilor financiare.

BS li se acordă o atenție deosebită datorită importanței informației furnizate pentru suportul analizelor de stabilitate financiară în evaluarea efectului de levier între sectoarele economiei naționale, inclusiv analiza comparativă a indicatorilor BS între diferite țări, ca urmare a marilor crize financiare, a propagării condițiilor interne ale unei țări în sistemul financiar global, a dimensionării sectorului bancar paralel.

Colectarea datelor conform sistemului BS va îmbunătăți statisticile macroeconomice și va permite evaluarea riscurilor sistemice ale sectoarelor și subsectoarelor țării, instrumentelor financiare și piețelor.

BS reliefează cinci beneficii-cheie în analiza stabilității financiare: accesul la informațiile granulare până la nivel de subsector, distribuirea informației publicului larg, macrostatistici îmbunătățite, politici îmbunătățite și completarea cunoștințelor economice.

1.2. Cadrul legal

Banca Națională a Moldovei (BNM) este banca centrală a Republicii Moldova care, conform art. 6 din Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, este și producător de date statistice oficiale.

Astfel, la recomandarea experților FMI, de comun acord cu autoritățile naționale implicate, și având, în temeiul art. 43 și 72 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, dreptul de a colecta informații statistice primare de la autoritățile competente ale statului, de la bănci și alte persoane fizice și juridice în vederea realizării obiectivelor și îndeplinirii atribuțiilor sale, BNM își asumă responsabilitatea de a compila conturile financiare și bilanțurile sectoriale (CFBS).

Metodologia compilării bilanțurilor sectoriale (BS) este elaborată în conformitate cu metodologia Sistemului conturilor naționale a Organizației Națiunilor Unite, versiunea 2008 și Sistemul european de conturi, versiunea 2010 (SCN, ONU 2008/SEC 2010).

Metodologia se va revizui periodic, urmare modificării metodologiilor SCN și SEC, precum și evoluțiilor pe piața financiară din Republica Moldova.

1.3. Alocarea responsabilităților

Statisticile aferente BS sunt compilate de către BNM. Totodată, BNM interacționează în mod complex și regulat cu Biroul Național de Statistică, Ministerul Finanțelor, Comisia Națională a Pieței Financiare, Depozitarul Central Unic și cu alte autorități naționale în vederea furnizării informației și analizei acesteia, producerii estimărilor și validării rezultatelor obținute. Cooperarea dintre BNM și instituțiile menționate este asigurată, după caz, prin acorduri bilaterale de colaborare.

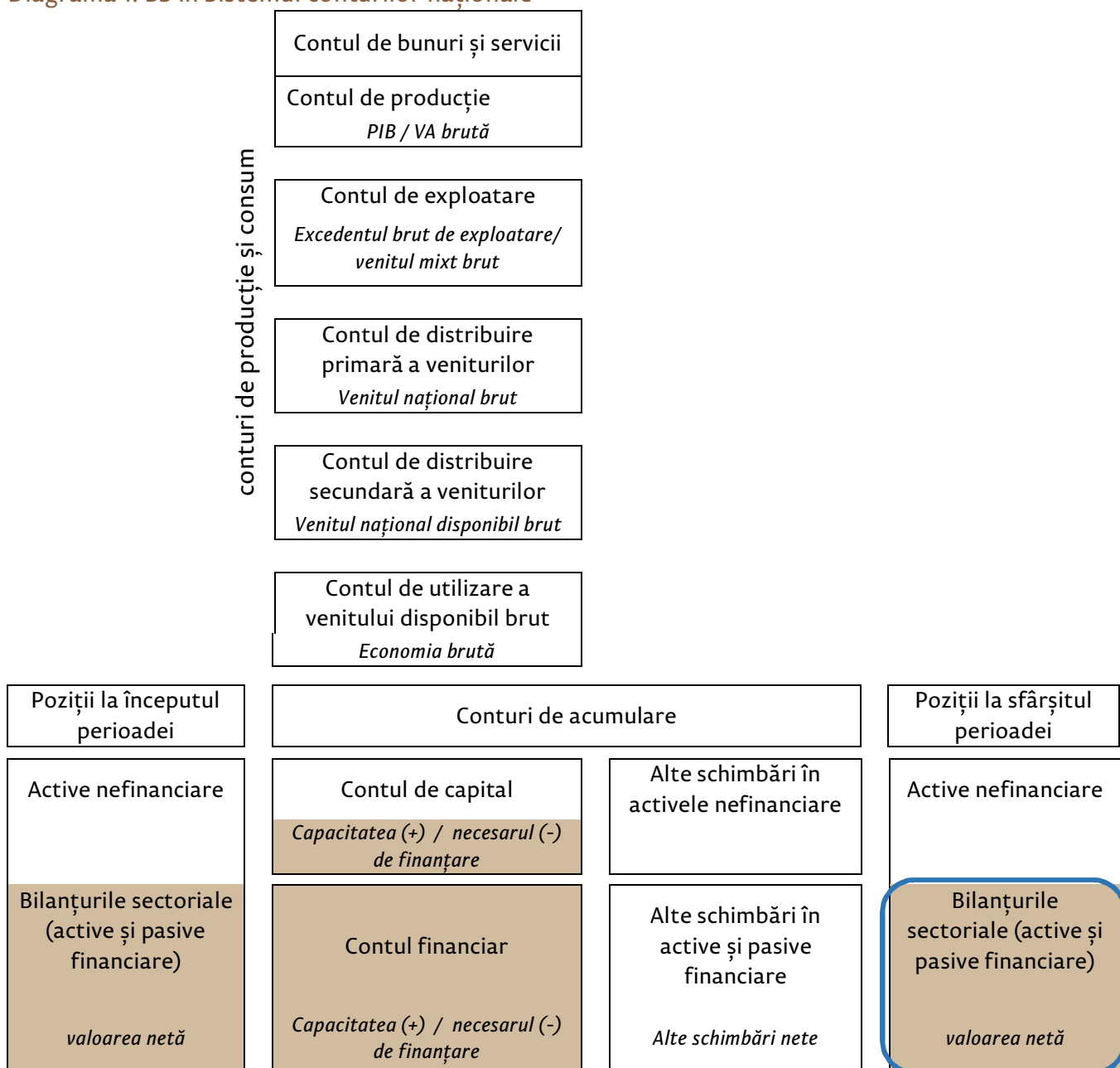
În BNM, Direcția statistică monetară și financiară din cadrul Departamentului raportări și statistică are responsabilitatea de a produce și de a disemina BS, implicați fiind doi executori, șeful adjunct de direcție și șeful de direcție.

Angajații direcției implicați în compilarea BS sunt responsabili pentru colectarea și analiza datelor primare, elaborarea estimărilor, producerea datelor aferente BS și compilarea materialelor analitice respective. Persoanele cu atribuții manageriale din cadrul direcției sunt responsabile de validarea calculelor, estimărilor și materialelor analitice efectuate pe baza datelor produse și, totodată, analizează în mod constant eventualele căi de dezvoltare a BS.

1.4. Aspecte principale ale BS

BS sunt parte integrantă a SCN și reprezintă o declarație care reflectă valoarea activelor financiare deținute și a pasivelor datorate de un anumit sector sau economia națională per ansamblu, întocmită pentru un anumit moment. Poziția BS în SCN este prezentată în diagrama 1.

Diagrama 1. BS în Sistemul conturilor naționale

Bilanțurile sectoriale reprezintă situațiile aferente activelor și pasivelor fiecărui sector al economiei naționale la finele perioadei analizate (situația la sfârșitul trimestrului/anului).

Aspectele principale ale BS pot fi grupate după următoarea structură:

Acoperirea sectoarelor	Toate sectoarele rezidente ale Republicii Moldova, precum și restul lumii în vederea interacțiunii lui cu economia națională.
Acoperirea datelor	Stocuri
Principiul intrărilor cvadruple	Fiecare tranzacție trebuie să fie înregistrată de patru ori - o operațiune este reflectată de două ori, de fiecare dintre unitățile instituționale implicate.
Momentul înregistrării	BS sunt întocmite pe bază de angajament (atunci când tranzacțiile, modificările în stocuri au avut loc, astfel creând drepturi/obligațiuni noi, indiferent de momentul încasării/plății mijloacelor bănești sau altor tipuri de compensare).

Sisteme de clasificare	1) Clasificarea unităților instituționale; 2) Clasificarea instrumentelor financiare.
Unități de măsură	Milioane lei
Perioada de raportare	Serii anuale începând cu 2015 și serii trimestriale începând cu trimestrul I, 2020
Periodicitatea datelor compilate	Trimestrială, anuală; Stocurile din trimestrul IV coincid cu stocurile anuale pentru anul respectiv.
Surse de date	Statistica monetară și bancară, statistica guvernamentală, bilanțurile agregate ale societăților comerciale nefinanciare, datele aferente sectorului financiar nebanca (forme standardizate, situațiile financiare, alte rapoarte), poziția investițională internațională (PII) precum și calculele interne (în principal datele aferente sectoarelor de contrapartidă) și estimări.
Nivel de consolidare	<ul style="list-style-type: none"> - Sectorul societăților financiare (S12) – dezagregat (stocurile aferente relațiilor între subsectoarele S121-S128 sectorului societăților financiare sunt incluse în tabelele BS). Totodată, subsectoarele S122-S128 includ datele consolidate (stocurile aferente relațiilor intra-subsectoriale (ex. între băncile comerciale) nu sunt incluse); - Sectorul guvernamental – datele consolidate (nu se includ stocurile aferente tranzacțiilor între autoritățile centrale și locale); - Sectorul gospodării ale populației și Sectorul Instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației sunt analizate agregat (împreună); - Sectorul societăților comerciale nefinanciare (S11) – datele consolidate.

1.4. Caracteristici conceptuale ale BS

În vederea asigurării echilibrului între cerințele față de datele și posibilitățile de colectare, caracteristicile BS sunt următoarele:

- a) compatibilitatea pe plan internațional;
- b) armonizarea cu alte sisteme statistice economice și sociale;
- c) consecvența;
- d) stabilitatea pe o perioadă îndelungată;
- e) axarea pe descrierea procesului economic în termeni monetari și ușor de monitorizat;
- f) capacitatea de aplicare în diverse situații și cu scopuri diferite.

BS are următoarele trăsături:

- a) unitățile statistice și gruparea în sectoare instituționale;
- b) stocurile;
- c) sistemul de conturi și agregate.

2. Cadrul conceptual și compilarea conturilor financiare

2.1. Concepte și definiții statistice

2.1.1. Clasificarea sectoarelor instituționale ale Republicii Moldova

Unitate instituțională - unitate economică rezidentă (care are centru de interes, deci, desfășoară o activitate economică de cel puțin un an pe teritoriul respectiv), care are autonomie de decizie în exercitarea funcției sale principale și/sau dispune de contabilitate completă (are atât documente contabile în care apar toate operațiunile economice și financiare efectuate în cursul perioadei, cât și un bilanț al activelor și pasivelor sale). În contextul principiului de rezidență, conturile financiare ale Republicii Moldova acoperă doar activitățile unităților instituționale rezidente. Sucursalele în străinătate, acționarii nerezidenți și filialele instituțiilor rezidente peste hotare nu se includ în statisticile conturilor financiare.

În conformitate cu SCN 2008 (SEC 2010), toate unitățile instituționale sunt clasificate la anumite sectoare instituționale – grupe ale unităților instituționale care sunt formate pe baza funcției lor principale în economia națională, precum și în conformitate cu activitatea lor economică principală. Economia națională se compune din următoarele sectoare rezidente:

Sectoarele economiei		Subsectoarele economiei		
S.1	Economia națională			
S.11	Societăți comerciale nefinanciare			
S.12	Societăți financiare	S.121	Banca centrală	
		S.122	Alte instituții financiare monetare	Bănci
				Asociații de economii și împrumut (licența B)
		S.125	Alți intermediari financiari	Organizații de creditare nebancaară
Asociații de economii și împrumut (licența A)				
S.128	Societăți de asigurare			
S.13	Administrația publică	S.1311	Administrația centrală	
		S.1313	Administrațiile locale	
		S.1314	Fonduri de securitate socială	
S.14	Gospodăriile populației			
S.15	Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației			
S.2	Restul lumii			

Sectorul „Societăți comerciale nefinanciare” (S.11) cuprinde unitățile instituționale nefinanciare a căror funcție principală o constituie producția de bunuri și servicii nefinanciare destinate pieței și ale căror resurse principale provin din vânzarea producției. În condițiile economiei naționale sectorul dat include:

- societățile cu capital privat /public care sunt producători de piață și a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare;
- producătorii publici cu personalitate juridică, care sunt producători de piață și a căror funcție principală constă în producerea de bunuri și servicii nefinanciare (spitale și școli private etc);
- instituțiile fără scop lucrativ sau asociațiile în serviciul societăților comerciale nefinanciare (asociații de producători etc.);

- sediile centrale ce controlează un grup de societăți care sunt producători de piață, unde activitatea preponderentă a acestui grup de societăți în ansamblu – măsurată pe baza valorii adăugate – este producția de bunuri și servicii nefinanciare.

În funcție de forma juridică, aceste unități pot fi organizate în formă de societăți pe acțiuni, societăți de răspundere limitată, întreprinderi de arendă, instituții private, cooperative, asociații de producători, societăți în nume colectiv etc.

În funcție de nivelul de control al administrației publice asupra societății comerciale nefinanciare, sectorul respectiv este divizat în societăți nefinanciare cu capital majoritar public și societăți comerciale nefinanciare cu capital majoritar privat.

Sectorul „**Societăți financiare**” (S.12) cuprinde unitățile instituționale a căror funcție principală constă în intermedierea financiară, adică colectarea, transformarea și redistribuirea disponibilităților financiare. Resursele principale ale acestor unități sunt constituite din fonduri provenind din angajamentele contractate (depuneri, bonuri, obligațiuni etc.) și din dobânzi primite.

Sectorul societăților financiare cuprinde următoarele subsectoare:

- **Banca centrală (S.121)** - instituția a cărei funcție principală constă în emiterea de monedă, în menținerea valorii sale interne și externe și în administrarea unei părți sau a totalității rezervelor valutare ale țării.
În Republica Moldova în acest subsector este inclusă Banca Națională a Moldovei ;
- **Alte instituții financiare monetare sau societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (S.122)** - toate societățile financiare, cu excepția BNM, care sunt implicate, în principal, în intermediere financiară și a căror activitate constă în primirea de depozite și/sau substitute apropiate pentru depozite de la alte unități instituționale pe cont propriu, acordarea de împrumuturi și/sau efectuarea de investiții în titluri de valori.
În Republica Moldova acest subsector include băncile și asociațiile de economii și împrumut, cu licență de categoria B (organizații necomerciale cu statut juridic special, constituite benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare);
- **Fondurile de piață monetară (S.123)** – organisme de plasament colectiv care colectează fonduri prin emiterea de acțiuni sau participații publicului. Veniturile fondurilor respective sunt investite, în principal, în instrumente ale pieței monetare, acțiuni sau unități ale altor fonduri de piață monetară, instrumente de natura datoriei transferabile cu o scadență reziduală cel mult de un an, depozite bancare. Acțiunile fondurilor de piață monetară pot fi transferate prin cec sau prin alte mijloace de plată directe părților terțe. Datorită specificului instrumentelor în care se investesc mijloacele fondurilor, acțiunile sau participațiile acestora pot fi considerate ca fiind substitute apropiate ale depozitelor;
- **Fondurile de investiții care nu sunt parte a pieței monetare (S.124)** - toate sistemele de investiții colective, cu excepția celor clasificate în subsectorul fondurilor de piață monetară, care sunt implicate, în principal, în intermediere financiară. Activitatea acestora constă în emiterea de acțiuni sau unități ale fondurilor de investiții care nu sunt substituit pentru depozite și în efectuarea, pe cont propriu, de investiții, în principal, în active financiare, altele decât activele financiare pe termen scurt, și în active nefinanciare (de obicei, bunuri imobiliare);

- **Alți intermediari financiari, exclusiv societățile de asigurare și fondurile de pensii (S.125)** - toate societățile și cvasisocietățile¹ financiare a căror activitate principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară prin subscrierea de angajamente provenind de la unități instituționale sub alte forme decât bani, depozite, titluri de participare la fondurile de investiții sau angajamente legate de domeniul asigurărilor, pensii și sisteme standardizate de garantare.
Actualmente, aici sunt incluse OCN, precum și asociațiile de economii și împrumut cu licență de categoria A (fără dreptul de a accepta depozite pe cont propriu);
- **Auxiliari financiari (S.126)** - toate societățile și cvasisocietățile financiare a căror funcție principală constă în exercitarea de activități strâns legate de intermedierea financiară, fără a fi, ele însele, intermediari financiari.
Aici sunt incluși: brokerii de asigurare, societățile care furnizează infrastructurile necesare pentru funcționarea piețelor financiare (Bursa de valori, Depozitarul central unic), autoritățile centrale de control al intermediarilor financiari și al piețelor financiare, gestionarii fondurilor de pensii, instituțiile fără scop lucrativ cu personalitate juridică care deservește societățile financiare, dar care nu exercită nicio activitate de intermediere financiară, instituțiile de plată (care facilitează plățile între cumpărător și vânzător);
- **Instituții financiare captive și alte entități creditoare (S.127)** - toate societățile și cvasisocietățile financiare care nu sunt implicate nici în activități de intermediere financiară, nici în furnizarea de servicii auxiliare și ale căror active sau pasive nu sunt, în marea lor majoritate, tranzacționate pe piețele libere.
Aici sunt incluse: agențiile imobiliare, casele de amanet;
- **Societăți de asigurare (S.128)** - toate societățile și cvasisocietățile financiare a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară rezultate din mutualitatea riscurilor, în principal sub formă de asigurări directe sau reasigurări;
- **Fonduri de pensii (S.129)** - toate societățile și cvasisocietățile financiare a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară rezultate din mutualitatea riscurilor sociale și necesităților persoanelor asigurate (asigurări sociale). Fondurile de pensii în calitate de sisteme de asigurări sociale asigură venituri după pensionare și, adesea, indemnizații în caz de deces sau handicap.

Actualmente, în tabelele BS se includ date detaliate doar aferente subsectoarelor S121, S122, S125 și S128. Sectorul S125 cuprinde toate entități sectorului financiar (S12) care nu fac parte din subsectoarele S121, S122 și S128, dar datele cărora sunt disponibile. Această abordare se datorează, în mare parte, insuficienței datelor disponibile necesare pentru a dezagrega subsectorul S125. Pe de altă parte, activitățile sectoarelor S123, S124, S126 – S129 sunt ne semnificative pentru economia Republicii Moldova și, prin urmare, la momentul actual, dezagregarea lor nu se consideră relevantă pentru cercetări în domeniu.

Sectorul „**Administrația publică**” (S.13) cuprinde unitățile instituționale, a căror funcție principală este de a produce servicii non-piață destinate consumului individual și colectiv și de a efectua operațiuni de redistribuire a veniturilor statului. Resursele lor provin din contribuțiile obligatorii vărsate de celelalte unități instituționale, precum și din veniturile din proprietate, prestarea serviciilor de piață, împrumuturi.

Sistemul de securitate socială al administrației publice diferă de la o țară la altă. Astfel, fiecare nivel administrativ poate avea astfel de sisteme sau acesta poate fi unic la nivel de

---

¹ Cvasisocietățile sunt entități care dispun de o contabilitate completă dar nu au statut juridic separat. Acestea au un comportament economic și financiar diferit de cel al proprietarilor lor și similar celui al societăților. Se consideră că acestea se bucură de autonomie de decizie și sunt definite ca unități instituționale distincte.

țară. Prin urmare, există două sisteme de codificare a subsectoarelor administrației publice:

- 1) sistemul de securitate socială este prezentat ca un subsector separat;
- 2) sistemul de securitate socială – partea integrantă a subsectorului din care face parte.

Republica Moldova, având sistemul de securitate socială centralizat poate fi atribuită primei clasificări. Astfel sectorul dat se compune din patru subsectoare.:

- **Administrația centrală (S.1311)** cuprinde toate organismele administrației de stat și alte organisme centrale, ale căror competențe se extind, în general, pe tot teritoriul economic. Aici sunt incluse instituțiile fără scop lucrativ care sunt controlate de administrația centrală și ale căror competențe se extind pe întreg teritoriul economic și organismele de reglementare a pieței, care sunt în exclusivitate sau în principal distribuitoare de subvenții;
- **Administrația de stat (S.1312)** este format din instituțiile publice, precum și instituțiile non-profit controlate de administrația de stat. Administrațiile de stat cuprinde unități instituționale care exercită unele funcții guvernamentale la un nivel inferior celui al administrației centrale, dar superior celui al administrației locale;
- **Administrațiile locale (S.1313)** - instituțiile publice ale căror competențe se extind numai pe o subdiviziune locală din teritoriul economic. Din subsectorul S.1313 fac parte instituțiile fără scop lucrativ care sunt controlate de administrațiile locale și ale căror competențe se limitează la teritoriul economic al administrațiilor locale;
- **Fondurile de securitate socială (S.1314)** reunesc unitățile instituționale centrale, statale (dacă există) și locale, activitatea principală a cărora constă în a furniza prestații sociale prin unul sau mai multe mecanisme de securitate socială. Mecanismele de securitate socială presupun intervenții guvernamentale sistematice (care au menirea să ajute gospodăriile și persoanele fizice să evite un set definit de riscuri sociale).

Riscurile sociale tipice acoperite de aceste mecanisme sunt:

- Bătrânețea;
- Invaliditatea;
- Decesul;
- Incapacitatea temporară de muncă și concediile pentru îngrijirea copilului;
- Accidentele la locul de muncă;
- Șomajul.

Adesea, guvernul asigură scutirea în formă de prestații sociale sau plățile furnizate în cadrul unui program colectiv. Aceste prestații sunt furnizate prin sisteme de securitate socială care acoperă comunitatea întreaga sau o parte semnificativă a acesteia, și în general, necesită participarea oficială a beneficiarilor, evidențiată prin contribuții obligatorii din partea angajaților și/sau angajatorilor.

Subsectorul S1312 nu este aplicabil pentru Republica Moldova, totodată, din cauza lipsei detaliilor necesare în sursele de date, în tabelele BS, la momentul actual, sectorul guvernamental se prezintă agregat.

Sectorul „Gospodăriile populației” (S.14) cuprinde indivizi sau grupuri de indivizi, în același timp, în funcția lor de consumatori și eventual de întreprinzători. Resursele principale ale acestora provin din remunerarea salariaților, venituri din proprietate, transferuri efectuate din celelalte sectoare și din încasările provenind din vânzarea producției. Sectorul dat cuprinde:

- persoanele sau grupurile de persoane a căror funcție principală este consumul și care produc bunuri și servicii nefinanciare numai pentru propriul consum final. Acele servicii nefinanciare sunt serviciile de locuință prestate de către gospodăriile proprietarilor ocupanți și serviciile gospodărești rezultate din utilizarea de personal remunerat;
- persoanele ce trăiesc în permanență în instituții și a căror autonomie de acțiune sau de decizie în sfera economică este foarte limitată sau inexistentă (este cazul, de exemplu, al membrilor ordinelor religioase ce trăiesc în mănăstiri, al pacienților spitalizați pe perioade lungi, al deținuților ce ispășesc pedepse de lungă durată sau al persoanelor în vârstă care trăiesc în aziluri de bătrâni). Aceste persoane sunt tratate drept unități instituționale distincte: o singură gospodărie a populației;
- întreprinderile individuale, gospodăriile țărănești și asociațiile de persoane fără personalitate juridică (altele decât cvasisocietățile) care sunt producători de piață.

Sectorul „**Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației**” (S.15) grupează unitățile instituționale care prestează servicii non-piață pentru gospodării și ale căror resurse provin din contribuțiile voluntare efectuate de gospodării și din veniturile din proprietate.

În acest sector se includ:

- sindicatele, grupurile profesionale, societățile științifice, asociațiile de consumatori, partidele politice, bisericile și comunitățile religioase (inclusiv cele finanțate, dar necontrolate de administrațiile publice), cluburile sociale, culturale, recreative și sportive;
- organizațiile de caritate și asociațiile de binefacere finanțate prin transferuri voluntare, în bani sau în natură, provenite de la alte unități instituționale.

La etapa actuală, în tabelele BS, datele aferente sectoarelor S.14 și S.15 se reflectă agregat.

Sectorul „**Restul lumii**” (S.2) - unitățile instituționale nerezidente. Relațiile economice cu alte țări se efectuează prin „Restul lumii” care unește toate unitățile instituționale – nerezidente, în cazul când acestea interacționează cu rezidenții. Respectiv, sectorul S2 nu este un sector care dispune de contabilitate completă și datele aferente nu includ decât operațiunile efectuate de unitățile instituționale rezidente cu unitățile instituționale nerezidente.

2.1.2. Clasificarea instrumentelor financiare

Clasificarea instrumentelor financiare în cazul BS ale Republicii Moldova corespunde cu SCN 2008 (SEC 2010). Astfel, se disting opt categorii de instrumente financiare:

- AF.1. aur monetar și drepturi speciale de tragere;
- AF.2. numerar și depozite;
- AF.3. titluri de natura datoriei;
- AF.4. împrumuturi;
- AF.5. acțiuni și participații ale fondurilor de investiții;
- AF.6. sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate;
- AF.7. instrumente financiare derivate și opțiuni pe acțiuni ale angajaților;
- AF.8. alte conturi de primit/de plătit.

Aurul monetar și drepturile speciale de tragere (DST) (AF1) include două tipuri de instrumente financiare care în mod tradițional sunt deținute de către autoritățile monetare ale unei țări.

Aurul monetar - aurul deținut de care autoritățile monetare ale țării și care este păstrat în calitate de active de rezervă. El include lingourile de aur și conturile de aur nealocate deținute la nerezidenți și care conferă dreptul de solicitare a livrării de aur. Lingourile de aur incluse în aurul monetar reprezintă singurul activ financiar pentru care nu există niciun pasiv în contraparte.

Drepturile speciale de trageră (DST) sunt active de rezervă internaționale create de FMI alocate membrilor săi pentru a suplimenta activele de rezervă existente. DST sunt deținute exclusiv de către deținătorii oficiali (banca centrală sau administrația publică) fiind transferabile între participanți și alți deținători oficiali. Deținerile de DST reprezintă dreptul asigurat și necondiționat al fiecărui deținător de a obține alte active de rezervă, în special valută, de la alți membri ai FMI. În cazul Republicii Moldova aceste active sunt deținute de către Ministerul Finanțelor.

Numerarul și depozitele (AF2) reprezintă numerarul în circulație și depozitele, atât în moneda națională, cât și în valută. Aici există trei subcategorii de instrumente financiare:

- *numerar (AF.21)* - bancnotele și monedele care sunt emise sau autorizate de către autoritățile monetare. Numerarul nu include monedele comemorative și jubiliare, care conform SNA 2008 sunt tratate ca active nefinanciare;
- *depozite transferabile (AF.22)* - depozitele care se pot schimba în numerar, la cerere, la paritate și care sunt direct utilizabile pentru efectuarea de plăți prin cec, ordin, mandat, debitare/creditare directă sau printr-o altă formă de plată directă, fără penalități sau restricții;
- *alte depozite (AF.29)* - alte depozite decât cele transferabile. Alte depozite nu pot fi utilizate pentru efectuarea de plăți, exceptând plățile la scadență sau după o notificare cu termen convenit, și nu se pot schimba în numerar sau în depozite transferabile fără restricții sau penalități semnificative.

Titluri de natura datoriei (AF.3) (valori mobiliare) sunt instrumente financiare negociabile care servesc drept dovadă a existenței datoriei. Acestea au următoarele caracteristici:

- dată a emiterii, la care titlul de natura datoriei este emis;
- un preț de emisie, la care investitorii cumpără titlurile de natura datoriei la prima emisie;
- dată de răscumpărare sau scadență, la care trebuie efectuată plata finală programată contractual a principalului;
- un preț de răscumpărare sau valoarea la vedere, care este suma de plătit de către emitent deținătorului la scadență;
- scadență inițială, care este perioada de la data emiterii până la plata finală programată contractual;
- scadență rămasă sau reziduală, care este perioada de la data de referință până la plata finală programată contractual;
- rată a cuponului, pe care emitentul o plătește deținătorilor de titluri de natura datoriei; cuponul poate fi fixat pe toată durata de viață a titlului de natura datoriei sau poate varia în funcție de inflație, ratele dobânzii sau prețurile activelor. Bonurile și titlurile de natura datoriei cu cupon zero nu oferă dobândă la cupon;
- scadența cuponului – data la care emitentul plătește cuponul deținătorului de titluri;
- prețul de emisie, prețul de răscumpărare și rata cuponului pot fi exprimate (sau operațiunile aferente pot fi încheiate) fie în monedă națională, fie în valută.

Împrumuturi (AF.4) – orice angajament de a acorda bani ca împrumuturi cu condiția rambursării lor. Împrumuturi sunt caracterizate prin următoarele trăsături:

- condițiile aferente unui împrumut, fie sunt fixate de către societatea financiară care îl acordă, fie sunt convenite de împrumutător și împrumutat, direct sau prin intermediul unui broker;
- inițiativa de a lua un împrumut îi aparține, de obicei, împrumutatului;
- un împrumut este o datorie necondiționată către creditor care trebuie rambursată la scadență și care poate fi purtătoare de dobândă.

În tabelele BS toate împrumuturile sunt împărțite în două tipuri în funcție de scadența inițială:

- *împrumuturi pe termen scurt (AF.41)* – împrumuturi scadența inițială cărora cuprinde termenul de până la un an (inclusiv);
- *împrumuturi pe termen lung (AF.42)*, cu o scadență inițială mai mare de un an.

Participații și acțiuni/unități ale fondurilor de investiții (AF.5) - creanțe reziduale asupra activelor unităților instituționale care au emis acțiunile sau unitățile. Participațiile și acțiunile fondurilor de investiții sunt împărțite în două subcategorii:

- *participații (AF.51)* - activ financiar care este o creanță asupra valorii reziduale a unei societăți, după ce toate celelalte creanțe au fost plătite. Deținerea în proprietate a unor participații în entități juridice este, de obicei, evidențiată prin acțiuni, certificate de depozit, titluri de participare sau documente similare;
- *acțiuni/unități ale fondurilor de investiții (AF.52)* - acțiuni emise de FPM. Acțiunile sau unitățile FPM pot fi transferabile și sunt adesea considerate drept substitute pentru depozite.

De menționat că, conform SCN 2008, provizioanele pentru pierderi nu sunt considerate ca un instrument separat, ci reprezintă un mecanism intern de contabilitate pentru a reflecta pierderile potențiale ale fondurilor proprietarilor. Respectiv, statistica BS include provizioanele pentru pierderi la împrumuturi, provizioanele pentru alte pierderi, provizioanele aferente beneficiilor, precum și provizioanele curente (sectorul societăților comerciale nefinanciare) în fondurile proprietarilor și anume la alte rezerve.

Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate (AF.6) cuprind:

- *provizioane tehnice de asigurări generale (AF.61)*;
- *drepturi asupra asigurărilor de viață și a rentelor (AF.62)* - reprezintă creanțe financiare pe care titularii de polițe de asigurare de viață și beneficiarii de rente le au în raport cu societățile care oferă asigurări de viață;
- *drepturi de pensie (AF.63)* - creanțele financiare pe care angajații actuali și foștii angajați le dețin în raport cu angajatorii lor, asigurătorul sau fondul de pensii private;
- *drepturi ale fondurilor de pensii asupra administratorilor fondurilor de pensii (AF.64)* - un angajator poate delega prin contract un terț care să administreze fondurile de pensii în beneficiul angajaților săi. În cazul în care angajatorul continuă să dețină puterea de decizie în cadrul sistemelor de pensii și este responsabil de orice deficit de finanțare, precum și dreptul de a reține orice surplus de finanțare, angajatorul este descris ca managerul fondului de pensii, iar unitatea care lucrează sub conducerea managerului fondului de pensii este descrisă ca administratorul fondului de pensii;
- *drepturi la prestații, altele decât pensiile (AF.65)* - excedentul de contribuții nete peste prestații reprezintă o creștere a obligațiilor sistemului de asigurări față de beneficiari. Acest element este prezentat ca o ajustare a contului de utilizare a veniturilor. De asemenea, sporește partea obligațiilor în statisticele CFBS pentru

sectorul S128. Acest element apare rareori și, din motive pragmatice, modificările acestor drepturi cuvenite, altele decât pensiile, pot fi incluse în aceeași categorie cu pensiile;

- *provizioane pentru executarea garanțiilor standardizate (AF.66)* - creanțe financiare pe care deținătorii de garanții standardizate le dețin asupra unităților instituționale care le oferă.

Instrumente financiare derivate și opțiunile pe acțiuni ale angajaților (AF.7) includ:

- *instrumente financiare derivate (AF.71)* - instrumente financiare corelate cu un instrument financiar specificat sau cu un indice sau cu o marfă, prin intermediul cărora, pe piețele financiare, se pot tranzacționa riscurile financiare specifice. Instrumentele financiare derivate trebuie să îndeplinească condițiile: sunt legate de un activ financiar sau nefinanciar, de un grup de active sau de un indice; sunt negociabile, fie pot fi compensate pe piață; și nu este transferat niciun principal pentru a fi rambursat;
- *opțiuni pe acțiuni ale angajaților (AF.72)* - contracte care conferă titularului opțiunii dreptul, dar nu și obligația, de a cumpăra de la emitentul opțiunii sau de a-i vinde acestuia un activ la un preț prestabilit într-un interval de timp sau la o anumită dată.

Alte conturi de primit/de plătit (AF.8) - active și pasive financiare create ca elemente de contraparte la operațiunile în cazul cărora există o diferență de timp între aceste operațiuni și plățile aferente. Acestea includ operațiuni cu creanțe financiare care rezultă din plăți anticipate sau cu întârziere pentru operațiuni cu bunuri sau servicii, operațiuni de repartiție sau operațiuni financiare pe piețe secundare. În cazul Republicii Moldova, această grupă de instrumente cuprinde:

- *credite comerciale și avansuri (AF.81)* - creanțe financiare care rezultă din acordarea directă a creditului de către furnizorii de bunuri și servicii către clienții lor, precum și avansuri pentru producția în curs de realizare sau neîncepută, sub formă de plăți în avans efectuate de clienți pentru bunuri încă nelivrate și servicii încă neprestate;
- *alte conturi de primit/de plătit, excluzând creditele comerciale și avansuri (AF.89)* - includ alte conturi de primit și de plătit decât cele descrise anterior și care nu sunt legate de producerea serviciilor și produselor. Acestea acoperă sumele legate de taxe, dividende, procurarea și realizarea valorilor mobiliare, contribuții sociale, renta, salarii, alte remunerări, contribuții sociale etc.

1.1. Compilarea BS

1.1.1. Surse de date

La prima etapă de compilare pentru tabelele aferente bilanțurilor sectoriale anuale sunt utilizate modelele de compilare ale Fondului Monetar Internațional, fiind incluse în calcul rapoartele standardizate transmise către FMI (1SR, 2SR pe bănci, 4SR, PII, SFG).

Ulterior, în vederea compilării BS, sunt utilizate diverse și multiple surse de date. În scopul producerii celor mai precise și fiabile date statistice pentru un anumit sector/instrument, sursa principală a datelor este determinată în urma comparării tuturor surselor existente pentru același tip de date și a evaluării calității lor. În acest context, se acordă preferință acelor surse de date care sunt fiabile și sunt compilate în conformitate cu cerințele metodologice existente.

Sursele de date care sunt utilizate pentru a compila bilanțurile sectoriale pot fi grupate în două categorii – interne și externe:

Denumirea raportului/ sursei	Entitatea responsabilă	Periodicitatea	Disponibilitate
Surse interne			
Bilanțul BNM	BNM	zilnic	t+1 zi
Poziția Investițională Internațională	BNM	trimestrial	t+90 zile
Datoria externă	BNM	trimestrial	t+90 zile
Informația detaliată aferentă Certificatelor Băncii Naționale	BNM	trimestrial	t+5 zile
Surse externe			
Rapoartele prezentate de către bănci	băncile rezidente	lunar	t+20 zile
Statistica monetară compilată de Asociații de Economie și Împrumut licența „B” (AEÎ „B”)	CNPF*	trimestrial	t+60 zile pentru datele trimestriale t+150 zile pentru datele anuale
Situațiile financiare agregate ale Asociațiilor de Economie și Împrumut licența „B”	CNPF*	lunar	t+60 zile
Statistica monetară compilată de Alți intermediari financiari	CNPF*	trimestrial	t+60 zile pentru datele trimestriale t+150 zile pentru datele anuale
Situațiile financiare individuale ale companiilor de asigurări	companii de asigurări	anual	t+90 zile
Statisticile financiare guvernamentale, inclusiv datele aferente fondului de pensii de stat	MF	anual	t+90 zile
Datoria publică	MF	trimestrial	t+90 zile
Situațiile financiare ale organizațiilor comerciale nefinanciare	BNS	anual	T+180 zile

* Începând din 01 iulie 2023 rapoartele prezentate de către entități de raportare către CNPF vor fi prezentate direct către BNM.

Clasificarea surselor de date statistice în funcție de sectorul economic și de instrumentul financiar sunt prezentate în anexa 1. Datele din diferite surse sunt comparate, prima sursă din listă se consideră cea mai fiabilă și se utilizează pentru compilarea conturilor financiare. De exemplu, statistica bancară este cea mai solicitată sursă de date în cazul compilării datelor aferente creditelor/depozitelor bancare.

În vederea compilării bilanțurilor sectoriale pentru fiecare sector, sursele pot fi descrise în modul următor:

- **„Societăți comerciale nefinanciare” (S11):** Comparativ cu sectorul societăților financiare, unde sursele de date statistice sunt diverse și acoperă toate necesitățile în vederea compilării BS, datele pentru societățile nefinanciare nu sunt atât de detaliate, ceea ce se explică prin diversitatea și numărul mare a unităților instituționale grupate în acest sector. În acest context, luând în considerare experiența altor țări, datele aferente sectorului dat sunt compilate utilizând datele contrapărților. În cazul când acest lucru este imposibil, sunt utilizate bilanțurile contabile agregate ale societăților comerciale nefinanciare.
- **„Societăți financiare” (S12):** sursele de date principale diferă în funcție de subsectorul vizat:

- Pentru datele „Băncii centrale” (S121) se utilizează bilanțul contabil al BNM și diferite rapoartele financiare interne ale BNM;
- Datele aferente subsectorului „Alte corporații de depozitare” (S122) se compilează, în principal, în baza rapoartelor de statistică monetară atât pe sistemul bancar, cât și pe asociații de economii și împrumut (licență categoria B). Totodată, sunt utilizate bilanțurile contabile agregate ale băncilor licențiate, raportul aferent clasificării deținătorilor certificatelor Băncii Naționale, diferite rapoarte financiare, informația agregată a băncilor aferentă distribuirii capitalului lor, alte rapoarte disponibile și compatibile cu metodologia SCN 2008;
- Pentru subsectorul „Alți intermediari financiari” (S125), sursele de date primare sunt rapoartele compilate de către CNPF în scopurile statisticii monetare și financiare. Actualmente, rapoartele respective acoperă doar datele aferente OCN și asociațiilor de economii și împrumut (licența categoria A);
- Subsectorul „Companii de asigurări”: sursele de date primare sunt rapoartele aferente statisticii monetare, compilate de către CNPF, precum și altă informație disponibilă și relevantă pentru compilarea BS.
- Bilanțurile sectoriale consolidate pentru sectorul „**Administrația publică**” (S13) sunt compilate pe baza statisticilor financiare guvernamentale și a datelor aferente fondurilor de pensii de stat elaborate de către Ministerul Finanțelor.
- Sectoarele S14 „**Populația**” și S15 „**Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației**” în BS sunt prezentate agregat. La etapa actuală a compilării BS, BNM nu dispune de informațiile necesare pentru a diviza sectoarele respective. Totodată, ca surse de date primare sunt utilizate datele contrapărților, diferite estimări și calcule. De exemplu, numerarul deținut este calculat utilizând metoda reziduală.
- Sectorul „**Restul lumii**” (S2), pentru BS compilate pe baza stocurilor, sursele de date primare sunt furnizate de raportul privind poziția investițională internațională, precum și de alte surse de date necesare, după caz.

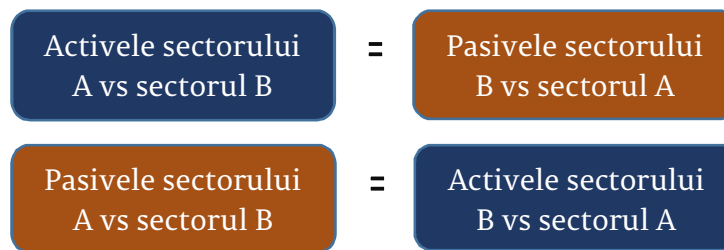
1.1.2. Verificări de calitate și de plauzibilitate ale surselor de date

BS sunt compilate pe baza unui șir de rapoarte statistice, care se supun controlului de plauzibilitate odată ce sunt utilizate în procesul de compilare a BS.

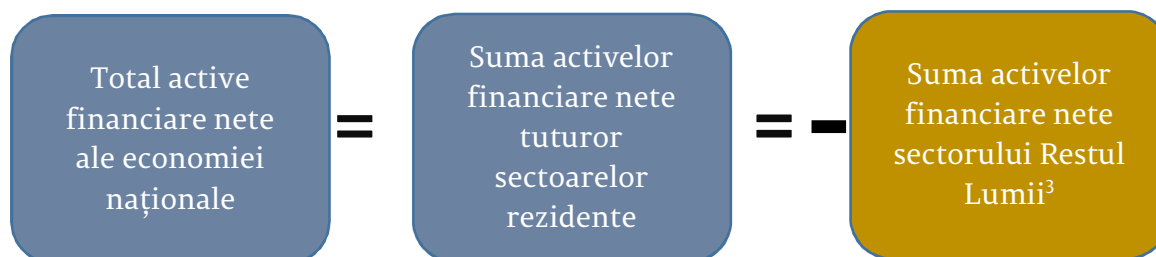
În esență, conturile financiare, ca parte componentă a conturilor naționale, sunt menite să ofere o prezentare veridică și de ansamblu a fluxurilor și stocurilor financiare, precum și să reflecte cât mai exact posibil evoluția în timp a acestora. Împreună cu cerințele de coerență a conturilor naționale și cu aplicarea strictă a cadrului conceptual al SCN, obiectivele date definesc criteriul de referință atât pentru plauzibilitatea conturilor financiare, cât și pentru plauzibilitatea datelor subiacente.

În ceea ce privește statisticile agregate, au fost identificate următoarele criteriile de coerență:

- *Coerența instrumentelor (coerența orizontală)* – toate subcategoriile de instrumente financiare trebuie să fie coerente cu indicatorii generalizatori respectivi.

Prin urmare, pentru diferite tipuri de informații este necesar să fie asigurat echilibrul intersectorial, adică activul pe care sectorul A îl recunoaște în raport cu sectorul B (de exemplu, împrumuturile acordate gospodăriilor populației pe care băncile le înregistrează în bilanț ca activul lor) trebuie să fie egal cu pasivul pe care sectorul B îl recunoaște în raport cu sectorul A (adică, împrumuturile restante pe care gospodăriile le datorează băncilor).

Aceeași abordare este valabilă și pentru economia națională, ceea ce presupune că suma activelor financiare nete ale tuturor sectoarelor rezidente trebuie să fie egală cu activele financiare nete ale economiei naționale (total) și, totodată, egală, dar cu semn opus, cu activele financiare nete ale sectorului „Restul lumii”².

- **Coerența sectoarelor (coerența verticală)** – datele aferente stocurilor pe subsectoare trebuie să fie coerente cu datele sectoriale, precum și cu indicatorul generalizator – economia totală;
- **Coerența consolidării** - stocurile observate la nivelul activelor pe fiecare sector agregat sunt identice cu cele observate la nivelul pasivelor în scopul reflectării relațiilor acestora cu contrapărțile;
- **Comparabilitatea în timp.** Seriile cronologice ale BS sunt compilate în conformitate cu aceleași concepte și definiții ale SCN 2008, prin urmare, datele pentru anii de raportare individuali sunt comparabile. Totodată, este necesar de menționat faptul că la etapa actuală nu se efectuează analiza aferentă reclasificării unităților instituționale, ce poate constitui cauza principală a rupturi în seriile de timp;

Pe baza tabelor compilate cu datele anuale sunt compilate matricele „de la cine la cine” care oferă posibilitatea de a verifica armonizarea reflectării datelor între sectoarele economiei, de a corecta discrepanțele și de a oferi prioritate surselor de intrare.

1.1.3. Datele sectorului guvernamental

Pentru compilarea BS sectorului guvernamental sunt utilizate diferite surse de date, printre care și Raportul anual privind statisticile financiare guvernamentale (SFG), care se publică pe pagina WEB a Ministerului Finanțelor. Această sursă este cea mai fiabilă și care permite vizualizarea imaginii actuale a situațiilor financiare aferente sectorului guvernamental.

² Cu excepția aurului monetar, care nu are obligațiunea / sectorul-contrapare

În același timp, este necesar de menționat că există unele divergențe în metodologia utilizată la compilarea conturilor financiare comparativ cu cea aplicată la compilarea SFG.

Diferența principală între aceste 2 tipuri de statistici constă în metoda de recunoaștere contabilă a creanțelor/angajamentelor aplicată la compilarea statisticilor respective. Actualmente, la compilarea SFG se utilizează metoda de casă, care presupune că veniturile sunt recunoscute în perioada fiscală în care au fost încasate/primate sumele în numerar sau compensările în altă formă, iar cheltuielile – în perioada în care acestea au fost efectiv achitate, cu excepția uzurii mijloacelor fixe, amortizării proprietății nemateriale. Totodată, conform SNA 2008, BS sunt întocmite pe baza de angajament (atunci când tranzacțiile, modificările în stocuri au avut loc, astfel creând drepturi/obligații noi, indiferent de momentul încasării/plății mijloacelor bănești sau a altor tipuri de compensare).

Astfel, pentru compilarea tabelelor BS au fost utilizate datele din sursele compilate în baza metodei de angajamente (datele băncilor comerciale, sectorului financiar nebanca, alte surse alternative).

În același timp, au fost calculate alte active/pasive cu sectorul nefinanciar și sectorul gospodăriilor populației prin utilizarea informației aferente încasărilor diferitelor taxe și plăți și transferarea lor în trimestrul unde conform legislației au fost create angajamentele respective.

SFG sunt utilizate drept sursa de date atunci când sursele menționate mai sus nu sunt disponibile pentru un anumit sector/instrument.

1.1.4. Metode de estimare pentru datele trimestriale

Unele surse de date, cum ar fi Raportul aferent statisticilor guvernamentale, precum și situațiile financiare ale organizațiilor comerciale nefinanciare sunt disponibile doar cu frecvență anuală. Respectiv, pentru statisticile bilanțurilor sectoriale compilate trimestrial sunt utilizate metode de interpolare (IL) și extrapolare liniară (EL) pentru următorii indicatori:

	Cod	Denumirea indicatorului	S11		S13	
			IL	EL	IL	EL
Active	AF2	Numerar și conturi curente	●	●		
	AF4	Împrumuturi acordate			●	●
	AF5	Participații și acțiuni			●	●
	AF8	Decontări cu bugetul	●	●		
Decontări cu personalul		●	●			
Pasive	AF5	Participații și acțiuni	●	●		
		Decontări cu personalul	●	●		
	AF8	Datorii privind asigurările sociale și medicale	●	●		
		Datorii față de proprietari	●	●		

Perioada de extrapolare – datele anuale disponibile + 4 trimestre. Odată ce sunt disponibile datele anuale, datele din trimestrul 4 se substituie cu datele reale și cele 3 trimestre se interpolează cu utilizarea datelor din trimestrul 4 (care coincide cu datele anuale).

Pentru alte categorii de instrumente se folosesc surse directe sau informații parvenite de la contrapărți.

1.2. Actualitatea datelor și politica de revizuire

Actualitatea seturilor de date se referă la perioada care a trecut între sfârșitul perioadei de raportare/monitorizare și publicarea BS. În contextul bilanțurilor sectoriale, este

necesar de a găsi un compromis între actualitatea și calitatea datelor, deoarece, pe de o parte, disponibilitatea și calitatea surselor de date crește cu cât trece mai mult timp de la sfârșitul perioadei de raportare, iar pe de altă parte, odată cu trecerea timpului se reduce actualitatea datelor. De asemenea, este necesar de ținut cont că toate sursele de date statistice, utilizate la compilarea BS au în mod necesar cicluri de compilare și revizuire diferite și, în unele cazuri, decalate. Astfel, republicarea datelor (care ar include diferite faze de calcul și revizuire) aferente bilanțurilor sectoriale nu poate fi evitată în ciuda integrării datelor și a conceptelor uniforme în mai multe din sursele de date. BNM abordează acest compromis prin publicarea datelor trimestriale preliminare într-un mod destul de prompt și prin reconcilierea datelor finale cât mai mult posibil cu statisticile care apar după publicarea datelor preliminare.

Statisticile trimestriale (cu date preliminare) pentru bilanțurile sectoriale sunt publicate aproximativ la **110** zile de la sfârșitul trimestrului curent, iar datele anuale la aproximativ **zece luni** de la sfârșitul anului curent (t), cu revizuirea datelor până la 3 ani precedenți (de la t-1 la t-3).

Ciclul de revizuire a bilanțurilor sectoriale depinde de ciclul de accesibilitate al situațiilor financiare anuale ale companiilor nefinanciare, datelor aferente sectorului administrației publice, precum și de ciclul de revizuire a conturilor internaționale. Astfel, rezultatele anuale provizorii (care reflectă la sfârșitul trimestrului IV) sunt revizuite prin reconcilierea datelor publicate cu datele anuale aferente sectorului administrației publice și cu datele din rapoartele revizuite privind poziția investițională internațională și investițiile străine directe.

În cazul revizuirilor majore de ordin metodologic, întreaga serie cronologică poate face obiectul unor ajustări. Acestea vor fi efectuate, în principal, pentru a implementa metode și concepte noi sau în cazul utilizării surselor noi de date. Astfel de revizuri sunt posibile în special în primii câțiva ani de la prima publicare a BS. Ulterior, modificări majore se vor face doar pe măsură ce vor apărea necesitățile menționate mai sus, cu notificarea prealabilă a publicului larg.

1.3. Diseminarea datelor

1.3.1. Publicarea datelor compilate

Bilanțurile sectoriale compilate se publică pe pagina oficială a BNM, unde sunt prezentate materialele analitice și datele statistice în două tipuri de distribuții:

- g) Clasificarea pe instrumente, total pe economie, în dinamică;
- h) Matricea sectorială pentru perioada curentă.

Materialele analitice se publică în format PDF, precum și în alte formate, inclusiv interactive, în funcție de posibilitățile paginii WEB a BNM.

Datele statistice se publică, la prima etapă, în fișiere excel (care la necesitate pot fi descărcate de utilizatori), iar ulterior se va examina posibilitatea și oportunitatea publicării datelor și în cadrul Bazei de date interactive a BNM.

1.3.2. Confidențialitatea datelor diseminate

Întrucât datele produse aferente BS sunt publicate la nivel agregat nu apare necesitatea tratării acestora în mod confidențial.

Cadru metodologic

- Sistemul european de conturi – SEC 2010, Eurostat
<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-02-13-269>
- Sistemul conturilor naționale, 2008, Națiunile Unite
<https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/sna2008.asp>
- Handbook on Financial Production, Flows and Stocks in the SNA, UN/ECB (2013)
<https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/pubsDB.asp?pType=2>
<https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/FinancialHB-wCover.pdf>
- Handbook on quarterly financial accounts for the Euro Area: Sources and Methods, 2012
https://www.ecb.europa.eu/stats/pdf/eaa/Handbook_on_quarterly_financial_accounts.pdf
- Handbook on quarterly national accounts, 2013
<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-gq-13-004>
- Manual on sources and methods for quarterly financial accounts for general government, 2008, Eurostat
<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-ra-08-006>
- Manual on quarterly financial accounts for general government, 2017, Eurostat,
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-gq-17-012>
- Understanding National Accounts, 2014, OECD
<https://www.oecd.org/sdd/understanding-national-accounts-9789264214637-en.htm>
- Manualul și ghidul de compilare a datelor pentru statistica monetară și financiară, 2016, FMI
<https://www.imf.org/external/pubs/ft/cgmfs/eng/index.htm>
- Manualul aferent balanței de plăți, ediția a 6-a, 2011, FMI
<https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/bopman6.htm>
- Manualul aferent statisticilor guvernamentale, 2014, FMI
<https://www.imf.org/external/np/sta/gfsm/>

Anexa 1

Harta surselor de date – BS anuale: partea activelor

	Societăți nefinanciare (S11)	Societăți financiare (S12)				Administrație publică (S13)	Gospodăriile populației și IFSLSGP (S14+S15)	Restul lumii (S2)
		Bancă Centrală (S121)	Alte instituții financiare monetare (S122)	Alți intermediari financiari (S125)	Societăți de asigurare (S128)			
F1 Aur monetar și DST		BNM/PII						BNM/PII
F11 Aur monetar		BNM/PII						
F12 DST		BNM/PII						BNM/PII/SFG
F2 Numerar și depozite	SB/CNPF/PII	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/BNM	CE	PII
F21 Numerar	SB/CNPF/PII	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/BNM	CE	PII
F22 Depozite transferabile	SB/CNPF/PII	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/BNM	CE	SB/PII
F23 Alte depozite	SB/CNPF/PII	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/BNM	CE	SB/PII
F3 Titluri de natura datoriei	PII/BNS	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG	CE	PII/SFG
F4 Împrumuturi	SB/CNPF/BNS	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	PII/CMF	CE	SB/PII
F5 Acțiuni și participații ale fondurilor de investiții	CNPF/BNS	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/CMF	CE	SB/PII
F6 Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	CNPF/PII		SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE		CE	CNPF/PII
F8 Alte conturi de primit	CNPF/PII	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/CE	CE	CE/PII
F81 Credit comercial și avansuri	BNS/C	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/CE	CE	CE/PII
F89 Alte conturi de primit		BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/CE	CE	CE/PII

BNM - bilanțul BNM

PII – poziția investițională internațională

SB - statistica bancară

BNS – situațiile financiare ale organizațiilor comerciale nefinanciare (de la Biroul Național de Statistică)

SFG – statisticile financiare guvernamentale

CMF – chestionare Ministerului Finanțelor

CNPF – statistica monetară aferentă altor intermediari financiari (inclusiv alte corporații de depozitare) - de la Comisia Națională a Pieței financiare
CE – informația parvenită de la contrapărți precum și diferite estimări

Harta surselor de date – BS anuale: partea pasivelor

	Societăți nefinanciare (S11)	Societăți financiare (S12)				Administrație publică (S13)	Gospodăriile populației și IFSLSGP (S14+S15)	Restul lumii (S2)
		Bancă Centrală (S121)	Alte instituții financiare monetare (S122)	Alți intermediari financiari (S125)	Societăți de asigurare (S128)			
F1 Aur monetar și DST								BNM/PII
F12 DST						SFG		BNM/PII/SFG
F2 Numerar și depozite		BNM/PII	SB/CNPF			SFG/BNM		PII
F21 Numerar		BNM/PII						PII/CE
F22 Depozite transferabile		BNM/PII	SB/CNPF					CE/PII
F23 Alte depozite		BNM/PII	SB/CNPF					CE/PII
F3 Titluri de natura datoriei	PII/BNS	BNM2/PII	SB/CNPF			SFG		CE/PII
F4 Împrumuturi	SB/CNPF/BNS	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	PII/CMF	CE	CE/PII
F5 Acțiuni și participații ale fondurilor de investiții	CNPF/BNS	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE			CE/PII
F6 Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate				CNPF/CE	CNPF/CE			CE/PII
F8 Alte conturi de plătit	CNPF/PII	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/CE	CE	CE/PII
F81 Credit comercial și avansuri	BNS/CE	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/CE	CE	CE/PII
F89 Alte conturi de plătit	CE/BNS	BNM/PII	SB/CNPF	CNPF/CE	CNPF/CE	SFG/CE	CE	CE/PII

BNM - bilanțul BNM

BNM2 - CBN

PII – poziția investițională internațională

SB - statistica bancară

BNS – situațiile financiare ale organizațiilor comerciale nefinanciare (de la Biroul Național de Statistică)

SFG – statisticile financiare guvernamentale

CMF – chestionare Ministerului Finanțelor

CNPF – statistica monetară aferentă altor intermediari financiari (inclusiv alte corporații depozitare) - de la Comisia Națională a Pieței financiare
CE – informația parvenită de la contrapărți precum și diferite estimări